

ПРОЕКТ

Татарстан Республикасы
Арча район Советы тарафыннан
кертелә

**Татарстан Республикасы Арча районы Сарай-Чокырча тимер юл
разъездын бетерү турында һәм «Арча муниципаль районы» муниципаль
берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең
территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында»
Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында**

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

1 статья

Татарстан Республикасы Арча районының Сарай-Чокырча тимер юл
разъездын бетерергә.

2 статья

«Арча муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның
составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү
һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы
Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы,
2005, № 1 (I өлеш); 2008, № 12 (VII өлеш); 2010, № 5 (I өлеш); 2011, № 8 (I
өлеш); 2013, № 7; 2014, № 12 (IV өлеш); Татарстан Республикасы законнар
жыелмасы, 2026, № 1 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләрне кертәргә:

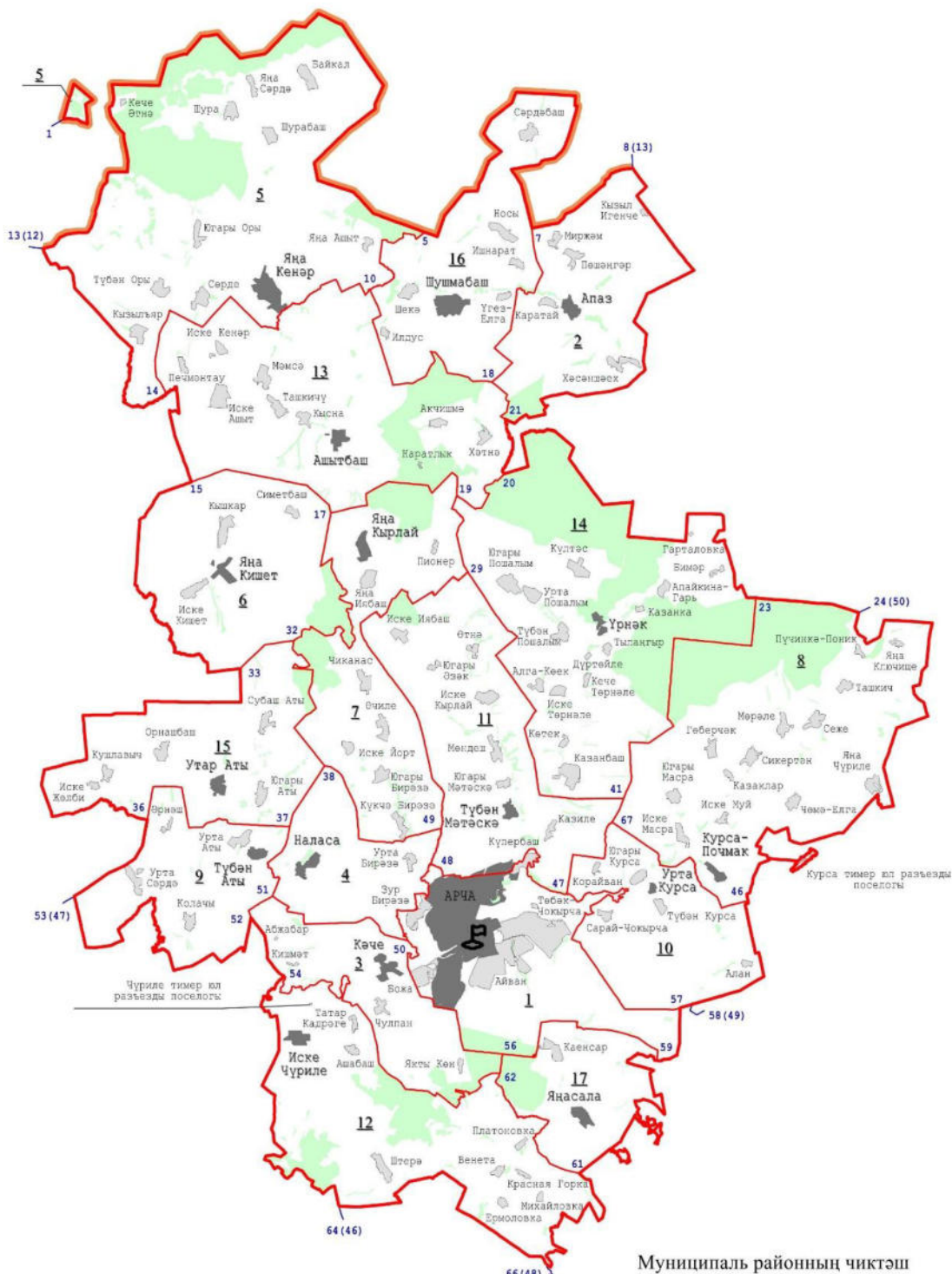
1) 3 статьяның унынчы абзацында «, Сарай-Чокырча тимер юл
разъезды» сүзләрен төшереп калдырырга;

2) 1 нче кушымтаны түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«Арча муниципаль районы»
муниципаль берәмлеге составына керүче
муниципаль берәмлекләрнең чикләре

карта-схемасы

«Арча муниципаль районы»
муниципаль берәмлегең һәм аның
составындагы муниципаль берәмлекләрнен
территорияләре чикләрен билгеләү һәм
аларның статусы турында»
Татарстан Республикасы Законына
1 нче кушымта

- Шартлы билгеләр**
- - Татарстан Республикасы чиге
  - - муниципаль район чиге
  - 12 - тоташу ноктасының тәртип саны
  - 10 - жирлекләрнең чикләре һәм аларның сан белән билгеләнеше
  - торак пунктлар
  - муниципаль районның административ үзеге
  - жирлекнен административ үзеге

- Муниципаль районның чиктәш чикләре тасвирламасы**
- 1 - 1 - Марий Эл Республикасы
  - 13 (12) - 8 (13) - Марий Эл Республикасы
  - 8 (13) - 24 (50) - Балтач муниципаль районы
  - 24 (50) - 58 (49) - Саба муниципаль районы
  - 58 (49) - 66 (48) - Теләче муниципаль районы
  - 66 (48) - 64 (46) - Питрәч муниципаль районы
  - 64 (46) - 53 (47) - Биектау муниципаль районы
  - 53 (47) - 13 (12) - Әтнә муниципаль районы

«Арча муниципаль районы» муниципаль берәмлеге составына керүче шәһәр
һәм авыл җирлекләре

Карта-схемада №	Муниципаль берәмлекләр
1	Арча шәһәре
2	Апаз авыл җирлеге
3	Кәче авыл җирлеге
4	Наласа авыл җирлеге
5	Яңа Кенәр авыл җирлеге
6	Яңа Кишет авыл җирлеге
7	Яңа Кырлай авыл җирлеге
8	Сеже авыл җирлеге
9	Урта Аты авыл җирлеге
10	Урта Курса авыл җирлеге
11	Иске Кырлай авыл җирлеге
12	Иске Чүриле авыл җирлеге
13	Ташкичү авыл җирлеге
14	Үрнәк авыл җирлеге
15	Утар Аты авыл җирлеге
16	Шушмабаш авыл җирлеге
17	Яңасала авыл җирлеге

».

3 статья

Әлеге Закон рәсми басылып чыккан көненнән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Рәисе

Р.Н. Миңнеханов

**«Татарстан Республикасы Арча районы Сарай-Чокырча
тимер юл разъездын бетерү турында һәм «Арча муниципаль районы»
муниципаль берәмлегенен һәм аның составындагы муниципаль
берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы
турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында»
Татарстан Республикасы законы проектына
АҢЛАТМА**

«Татарстан Республикасы Арча районы Сарай-Чокырча тимер юл разъездын бетерү турында һәм «Арча муниципаль районы» муниципаль берәмлегенен һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» Татарстан Республикасы законы проектында Арча районының Сарай-Чокырча тимер юл разъезды торак пункттын бетерү карала.

Арча муниципаль районында барлык торак пунктларның яшәшенә һәм үсешенә анализ ясалды.

Анализ нәтижеләре буенча бер торак пункты – Арча муниципаль районының Урта Курса авыл жирлегенә составындагы Сарай-Чокырча тимер юл разъезды яшәүдән туктаган диярлек.

Арча муниципаль районының Урта Курса авыл жирлегенә составына 7 торак пункт керә: Урта Курса авылы, анда яшәүчеләр саны - 220 кеше, Түбән Курса-195 кеше, Югары Курса – 192 кеше, Алан – 124 кеше, Сарай-Чокырча – 246 кеше, Курайван – 66 кеше, Сарай-Чокырча тимер юл разъезды – 0 кеше.

Сарай-Чокырча тимер юл разъезы региональ әһәмияткәге “Сеже-Арча” юлыннан якынча 3500 м ераклыкта урнашкан (территориаль планлаштыру документларында һәм Бердәм дәүләт күчмәсез мәлүмат реестрында торак пункт чиге турында белешмәләр юк, хәзерге вакытта аларның төгәл урынын билгеләү мөмкин түгел). Географик атамаларның Дәүләт каталогы мәгълүматлары буенча Сарай-Чокырча тимер юл разъезды түбәндәге географик координатларда урнашкан: киңлек: 56°04.4', озынлык: 50°01.9'.

Кадастр карталары нигезендә Сарай-Чокырча тимер юл разъезды торак пункты урынында тимер юл урнашкан. Жир түбәндәге категорияләргә керә: сәнәгать, энергетика, транспорт, элемент, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлеккә тәэмин итү өчен жирләр, оборона, иминлек жирләре һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр. Әлеге территориядә торак пунктларның жирләре юк.

Торак пункт урынын карау нәтижәсендә төзелешләрнең булуы ачыкланмаган. Барысы да урман белән капланган. Тимер юлы һәм Чокырча тукталыш платформасы бар. Территориядә электр линияләре терәкләре, үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү, су агызу, газ белән тәэмин итү юк, Урта Курса авыл жирлегенә жирле әһәмияткәге юллар категориясенә кертелгән Түбән Курса торак пунктына кадәр юл бар. Әлеге торак пункт территориясендә социаль объектлар, мәдәни мирас объектлары шулай ук юк.

2002-2006 елларга авыл администрациясе нигез салган 6 нчы хужалык кенәгәсенә ярашлы, 3 йорт хужалыгы алып бару турында язулар гамәлгә ашырылган.

Урта Курса авыл жирлегенәң 2007 елдан бүгенгә көнгә кадәр салынган хужалык кенәгәләрендә Сарай-Чокырча тимер юл разъезды буенча йорт хужалыклары алып бару турында яңа язмалар юк.

Россия Эчке эшләр министрлыгының Арча районы буенча бүлеге мәгълүматлары буенча, торак пунктта теркәлгән кешеләр юк.

Югарыда әйтелгәннәрне исәпкә алып, Сарай-Чокырча тимер юл разъезды торак пункт билгеләрен югалткан, яшәеш һәм алга таба үсеш перспективалары юк.

Фикер алышу нәтижәләре буенча “Урта Курса авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге халкы торак пунктны бетерү инициативасын хуплады, законнарда каралган процедуралар үтәлде. Тиешле карарлар Арча муниципаль районы һәм Урта Курса авыл жирлеге вәкилләклә органнары тарафыннан кабул ителде.

Закон проектын кабул итү Татарстан Республикасы бюджетыннан өстәмә чыгымнар китермәчәк.

**«Татарстан Республикасы Арча районы Сарай-Чокырча тимер юл
разъездын бетерү турында һәм «Арча муниципаль районы» муниципаль
берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренң
территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында»
Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында»
Татарстан Республикасы Законы кабул ителүгә бәйле рәвештә үз
көчләрен югалткан дип танылырга, туктатып торылырга, үзгәртелергә
яисә кабул ителергә тиешле Татарстан Республикасы законнары һәм
башка норматив хокукый актлары исемлеге**

«Татарстан Республикасы Арча районы Сарай-Чокырча тимер юл
разъездын бетерү турында һәм «Арча муниципаль районы» муниципаль
берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренң
территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» Татарстан
Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» Татарстан Республикасы
Законын кабул итү Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив
хокукый актларын үз көчләрен югалткан дип тануны, туктатып торуны,
үзгәртүне яисә кабул итүне таләп итми.

**«Татарстан Республикасы Арча районы Сарай-Чокырча тимер юл разъездын
бетерү турында һәм «Арча муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең
һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренң территорияләре
чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында»
Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында»
Татарстан Республикасы законы проектын
ФИНАНС-ИКЪТИСАДЫЙ НИГЕЗЛӘУ**

«Татарстан Республикасы Арча районы Сарай-Чокырча тимер юл разъездын бетерү турында һәм «Арча муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренң территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» Татарстан Республикасы Законын кабул итү Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән түләп торган өстәмә чыгымнарны таләп итми.